

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt II. Cur hîc mortem Christus, vitæq[ue] huius ærumnas credentibus
reliquerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

CAPVT II.

*Cur hîc mortem Christus, vitæq; huius ærumnas
credentibus reliquerit.*

POTVIT quidem Christus Dominus vt auersas
nostras voluntates hîc ad se conuertere, ita omni
nos miseria moriendique necessitate liberare: sed no-
luit, aliquot, vt videtur, de causis. Prima est, vt intelli-
geretur peccati admissi magnitudo, quo omnium in-
fecta & deprauata natura est. Hanc enim vitam, ait di-
uus Augustinus, de qua scriptum est, Nūquid nō ten-
tatio est vita humana super terram? in qua quotidie
clamamus ad Dominum, Libera nos à malo: cogitur
homo tolerare etiam remissis peccatis, quamuis vt in
eam veniret miseriam, primū fuerit causa peccatum.
productior enim est pœna quàm culpa; ne parua pu-
raretur culpa, si cum ea finiretur & pœna. Sic ille. Ira-
que & peccatis plenè in Baptismo remissis, ex condi-
tione mortalitatis huius, quam prima inuexit inobe-
dientia, ærumnæ nos premunt temporales: vt non du-
bitandum sit, quod salutaribus agitur sacramentis, to-
tum id magis ad spem futurorum bonorum, quàm ad
retentionem vel adeptionem præsentium pertinere.
Quanquam enim nōnullorum, per diuina sacramen-
ta, curationes factæ legantur, vt etiam dicat Augusti-
nus Bonifacio scribens, quosdam parentes offerre fi-
lios suos baptizandos, vt corporis sanitatē recuperent:
tamen & hoc est inter ea quæ mirabiliter, & non ordi-
nariè fiunt, numerandum; & nemo illorum qui bene-
ficia hoc modo senserunt redditæ sanitatis, cuiusquam
sufceptione sacramenti, ab ærumnosæ & mortalis vitæ
fuit conditione liberatus. Vnde & multi renati (inquit
Augustinus) nec sanantur omnino, sed cum ijsdem
vitijs, siue in qualibet ætate, siue in ipsa moriuntur in-
fancia: nonnullis etiam paruulis permanent, cum qui-
bus

1. Causa.

Tract. ult. in
Ioannem.Prosper lib. 3.
de vita contēp.
cap. 29.

Epist. 23.

Lib. 3. contra
Iul. cap. 6.

838 DE CHRISTIANA LIBERTATE
bus nati sunt, vel accidunt huiusmodi mala. absit ut
dicamus indignè: sed hinc intelligamus potiùs, ad al-
terum eis seculum prodesse, quòd renascantur: huius
autem seculi dispositionem propter initium superbiæ
hominis, per quod apostatauit à Deo, diuersis hominũ
malis peragi in iugo graui super filios Adam, à die exi-
tus de ventre matris eorum, vsque in diem sepultura,
in matrem omnium. Verissimè verò hæc diuus Augu-
stinus, omninòque ex diuinæ Scripturæ sententia scri-
pta reliquit. Domini quippe sententia in ipsa statim
origine mundi fuit: Quia audisti vocem vxoris tuæ,
maledicta terra in omnibus operibus tuis. in tristitia
& gemitu edes ex ea omnibus diebus vitæ tuæ: in su-
dore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris in
terram, de qua sumptus es. Terra enim es, & in terram
reuerteris. Huius sententiæ vinculo colligati omnes &
constricti sumus, donec morte expũcta, de hoc seculo
recedamus. Ex hac sententia sic omnes nascimur, ut
pressuris hinc varijs & conflictationibus laboremus. id-
que totum ut illius transgressionis & culpæ magnitu-
do, quæ in loco tantæ felicitatis admissa est, ipsius mi-
seriæ continuatione monstraretur. Secunda verò reli-
ctæ huius causa est, quòd voluerit Dominus fidem ex-
erceri, ac propter futurum seculum nos fieri Christia-
nos: cum multi non ob aliud esse Christiani velint,
quàm ut huius vitæ felicitate perfruantur. Atqui tam
insigne in capite nostro Christo præcessit exemplum,
vnde disceremus præ cælestibus terrena contemnere.
huc enim pertinet illa eius in Psalmis oratio: Deus
meus, clamabo per diem, & non exaudies; & nocte, &
non ad insipientiam mihi, id est, non ad insipientiam
nobis, qui eius membra sumus, sed ut sapiamus; non
propter istam vitam, in qua nos Deus aliquando vsq.
ad morrem in persequentium potestate esse permittit,
sed propter illam sempiternam debere nos esse Chri-
stianos.

stianos. hoc enim in illo præcessisse intuemur, ex cuius nomine sic vocamur. poterat igitur hoc quidem donare credentibus, vt nec istius corporis experirentur mortem: sed, si hoc faceret, carni quædam felicitas adderetur, minueretur autem fidei fortitudo. Sic enim homines mortem istam timent, vt non ob aliud felices esse dicerent Christianos, nisi quòd mori omnino non possent. ideoque nemo propter illam vitam, quæ post istam mortem beata futura est, per virtutē etiam contemnendæ mortis, ad Christi gratiam festinaret, sed propter remouendam mortis molestiam, delicatius in Christum crederetur. Plus ergo, inquit Augustinus, gratiæ præstitit, plus fidelibus suis sine dubitatione donauit. Quid enim magnum erat, vidēdo non mori eos qui crederent, credere se non moriturum? quanto est maius, quanto fortius, quanto laudabilius ita credere, vt se speret moriturus sine fine victurum? Illa autem fides eneruis & debilis, nec fides omnino dicenda est, quæ visibilia sequitur: quandoquidem fides ita definita est: Fides est sperandarum substantia, conuictio rerum quæ non videntur. vnde etiam in eadem, vbi hoc scriptum est, epistola ad Hebræos, cum cōsequenter enumerasset quosdam qui Deo fide placuerunt; secundum fidem, inquit, mortui sunt hi omnes, cum non accepissent repromissiones; sed à longè eas videntes, & salutātes, & confitentes quia hospites & peregrini sunt super terram. Et paulo pòst, eandem fidei laudem ita conclusit: Et omnes, inquit, testimonium consecuti per fidem, non tulerunt promissiones Dei, Deo nobis meliora prouidēte, ne sine nobis perficerētur. hæc laus fidei non esset, nec omnino (vt iam dixi) fides esset, si homines in credendo præmia visibilia sequerentur: hoc est, si fidelibus merces immortalitatis in hoc seculo redderetur. Quamuis itaque Dominus multa visibilia miracula fecerit, vnde ipsa

Vide August.
lib. 2. de pec-
cat. merito, &
remiss. cap. 33.
& 34.

fides velut quibusdam primordijs lactescentibus germinaret, & in suum robur ex illa teneritudine coalesceret (tanto enim est fortior, quanto magis iam ista non quærit) tamen illud quod promissum speramus, inuisibiliter voluit expectari, ut iustus ex fide viueret, vsque adeo ut nec ipse, qui die tertio resurrexit, inter homines esse voluerit; sed eis demonstrato in sua carne resurrectionis exemplo, quos huius rei testes habere dignatus est, in cælum ascenderit, illorum quoque se oculis auferens, nihilque tale cuiusquam eorū carniam tribuens, quale in carne propria demonstraerat: ut ipsi ex fide viuerent, eiusque iustitiæ, in qua ex fide viuitur, præmium, quod postea erit visibile, nunc interim per patientiam inuisibiliter expectarent. Ad hunc intellectum credo etiam illud (inquit Augustinus) referendum, quod ait de Spiritu sancto: Non potest venire, nisi ego abiero. hoc enim erat dicere: Non poteritis iustè viuere ex fide, quod de meo dono, id est, de Spiritu sancto habetis, nisi à vestris oculis hoc quod intuemini, abstulero: ut spiritualiter cor vestrum, inuisibilia credendo, proficiat. & ad hunc quidem modum, secundam relictæ miseriæ causam diuus Augustinus explicatam reliquit. Huic affinis & tertia causa iungatur: propterea & moriendi necessitatem, & duros atque asperos vitæ labores etiam remisso peccato relictos esse, ut exerceretur probareturque sanctorū iustitia & patientia; quæ probata atque exercitata coronaretur illustrius. Nequaquam enim in morte pro iustitia subeunda vel contemnenda, præcipua patientia laudaretur, si mortis non esset magna multumque dura molestia. Cuius timorem qui vincit ex fide, magnam ipsius fidei comparat gloriam, iustamque mercedem, vnde mirandum non est, & mortem corporis non fuisse euenturam homini, nisi præcessisset peccatum, & post remissionem peccatorum, eam fidelibus

IOAN. 16.

3. *Causa.*

eue.

euenire, vt in eius timore vincendo, exerceretur forti-
 tudo iustitiæ. Caro enim quæ primò facta est, nõ erat
 caro peccati: in qua noluit inter delicias Paradisi ser-
 uare iustitiam. Ideoque statuit Deus, vt post eius pec-
 catum propagata caro peccati, ad recipiendam iusti-
 tiam laboribus & molestiis niteretur. Propter hoc etiã
 de Paradiso eiectus Adam, contra Eden habitauit, id
 est, contra sedem deliciarum: vt significaret, quòd in
 laboribus, qui sunt delicijs contrarij, erudienda esset
 caro peccati. Itaque nunc maiore & mirabiliore gratia
 Saluatoris, in vltus Iustitię, peccati pœna conuersa est.
 Tunc enim dictum est homini; Morieris, si peccaue-
 ris: nunc dicitur martyri; Morere, ne pecces. Tunc di-
 ctum est; Si mandatũ transgressi fueritis, morte mo-
 riemini: nunc dicitur; Si mortem recusaueritis, man-
 datum transgrediemini. Quod tunc timendum fue-
 rat vt non peccaretur, nunc suscipiendum est ne pec-
 cetur. sic per ineffabilem Dei misericordiam & ipsa
 pœna vitiorum transit in arma virtutum, & fit iusti
 meritum etiam supplicium peccatoris. Mortui sunt
 ergo illi, quia peccauerunt; non peccant isti, quia mo-
 riuntur: factum est per illorum culpam, vt veniretur
 in pœnam; fit per istorum pœnam, ne veniatur in cul-
 pam: non quia mors bonum aliquando facta est, quæ
 antea malum fuit: sed tantam Deus fidei præstitit gra-
 tiam, vt mors, quam vitæ scimus esse contrariam, in-
 strumentum fieret, per quod transiretur in vitam.
 Mirificè igitur, quemadmodũ idem Augustinus alibi
 dicit, cum diuinæ benignitatis gratia iustitiæ pulchri-
 tudo concordat. vt, quoniam bonorum inferiorum
 dulcedine decepti sumus, amaritudine pœnarum eru-
 diamur. Ad has porrò superiores causas & quarta ac-
 cedat eiusmodi: Voluit nobis Dominus seculum hoc
 amarescere atque vilescere: quibus si voluptates tan-
 tummodo peperisset, facilè in contemptum cælestis

*Lib. De vera
 relig. c. 15.*

4. *Causa.*

venisset vita. In cælo siquidem regnum, & vitam nobis meliorem iucundiolemq. præparauit. Sed in eam quis animum intenderet, qui exploratum haberet, se in hoc mundo sine vlla conflictatione passionis esse victurum? quando præsertim & timor mortis, & caro nostra tot plena miseriis, mundus quoque penè suis contritionibus deletus, vix nos mittat ad Deum. Voluit igitur hanc vitam nobis amarescere, vt dulcescere amplius illa posset: auidiusque à nobis pereretur, & benefaciendo vigilantius quæreretur. Vt enim ad loca munitiora maiore festinatione commigrant, qui ruinâ domus vident contritis parietibus imminere: sic corda Christiana, quanto magis sentiunt mundi huius ruinam crebrescētibus tribulationibus propinquare, tanto magis debent bona, quæ in terra recondere statuerant, impigra celeritate in thesaurum transferte cælestem. Molestiæ (inquit Augustinus) cùm in huius vitæ fragilitate crebrescunt, æternam requiem nos desiderare compellunt. Mundus quippe iste periculosior est blandus, quàm molestus; & magis cauendus, cùm sese illicit diligi, quam cùm admonet cogitque contemni. Et rursus, Per amaritudinem inferiorum, inquit, docetur homo diligere meliora: ne viator tendens ad patriam, stabulum pro domo eligat. Hoc & diuus Prosper in sententias retulit, estque sententia octuagesima sexta. Quoniam igitur in procliui est, vt cùm prosperitas affullerit, mundo hoc delectati, tanquam in patria hîc manere velimus: idcirco spargit benignissimus Deus aduersitatum amaritudines super delectationes nostras, vt nos adhuc in itinere esse meminerimus, neque hîc ciuitatem habere manentem, in qua sit consistendum. nam cùm in hac vita, non vt in patria versandum sit, sed per eam quasi iter quoddam transeundum: prouidendum est ne hoc filiis Dei contingat in via morum, quod quibusdam in via pedum:

*Vide August.
in Psal 40.*

qui amœnitatibus itinerum, atque ipsa vehiculorum gestatione delectati, conuertuntur ad fruendum his quibus vti debuissent: noluntque citò viam finire, sed eius delectatione implicati, alienantur à patria. Sed & quinta addenda ratio est, quam Augustinus quoque, *Causa.* tractatu vltimo in Ioannem attingit: Emendatio videlicet labilis vitæ. nam vel ad demõstrationem, inquit, debitæ miseræ, vel ad emendationem labilis vitæ, vel ad exercitationem necessariæ patientiæ, temporaliter hominem detinet pœna, quem iam ad damnationem sempiternam reum non detinet culpa. Atqui iustos esse constat eos quos hic dicit Augustinus nulla culpa reos ad damnationem sempiternam detineri: vt intelligamus, iustas non deesse causas, cur & ij qui boni ac verè liberi sunt, flagellis interdum excipiãtur temporaneis, cum sic vel expientur delicta vitæ prioris, vel nãui intercurrentium ex infirmitate vitiorum corrigantur. Non ergo virtutis exercitatio, aut cautio futuri lapsus, vt hodie quibusdã videtur, sola ratio est, quã obrem temporariis afflictionibus subijciantur sæpe numero homines iusti. Quid enim hæc ratio loci in paruulis habet modo renatis? num aut exerceri possunt in ipsa infantia, aut tum metus est ne labantur? quid præterea nobis Scriptura loquitur de viris quibusdam magna laude virtutis excellentibus, vt Davide, vt Ezechia, vt Moyses, vt aliis nõnullis? nõne propterea temporaliter afflictos & punitos, quia peccauerant? Dauidem, quia blasphemari fecerat nomen Domini? Moysen, quia non sanctificauerat Dei nomen ad aquas contradictionis? Ezechiam, quia thesauros omnes cū fastu & iactantia barbaris ostēderat? Alios præterea constat multa & magna perpessos, vt quæ quantaque in eis lateret virtus, tanquam in conspectu omnium ac lucem proferretur, ad exemplum patientiæ; vt Iob, vt Tobiam: alios item, vt palã fieret in

in

in illis, quanti facienda esset gloria Christi, iustitiæ nobilitas, & æterna salus animarum: vt Apostolos, virosque Apostolicos complures. Ego, inquit, ostendam illi, quanta oporteat pro nomine meo pati. Et idcirco discedentes illi à conspectu concilij, gaudebant vel hoc nomine, quòd digni habitii essent, qui pro Christi nomine paterentur. Propterea quoque dictum est, beatos esse qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Beatus etiam Gentium Apostolus, Omnia, inquit, sustineo propter electos. & rursus: Adimpleo ea quæ defunt passionum Christi in carne mea, pro corpore eius, quod est Ecclesia. Denique aliquos legimus vitæ huius quibusdam incommodis laborasse, vt ijs soluendis atque liberandis, diuinæ commonstrandæ virtutis oblata esset occasio: vt Lazarum, vt cæcum natum. Nam neque illius infirmitas erat ad mortem, sed vt eo suscitando, illustris omnibus Christi virtus redderetur. hic verò cæcus natus est, non quia peccauerat ipse, vel parentes eius (in quam suspicionem procliuius ferebatur præceptis Iudæorum cogitatio) sed vt eius restitutione & illuminatione mirabili, manifestaretur gloria Dei. Sed hæcenus propter quas causas variæ & multiplices huius vitæ miseræ relictæ sint, etiam hominibus à peccato liberatis, sufficienter opinor propositi ratione docuimus.

Legatur etiam
Chrysoſt. serm.
10. in epistola
ad Rom.

CAPVT III.

*Non omnia huius miseræ vitæ mala propter peccatum
vliscendum inferri: vbi primùm sententia veterum
recensentur in speciem aduersæ. Primùm
ex Augustino.*

VERVM TAMEN quia significatū est, varias esse afflictionum subeundarum causas, excepta consideratione peccati; non abs re fuerit, si hoc loco illam